గంటలయంత్రం

సుంకరి మల్లికార్జునస్వామి గారు

మాయింట్లో బహుపురాతనమైన గడియారముంది. పూర్వపు వస్తువులయొక్క పటుత్వమేమోగాని మానాన్నగారు దాన్నేపాతికేండ్ల క్రిందటకొన్నారో అప్పటినుండి బాగానేపనిచేస్తూంది. నేనెఱిగింతరువాత దానికి రెండుమూడు మరామత్తులయాయిగాని టైమించుమించువార్లో బాగానేచూపిస్తుంది. యంత్రము వయస్సుమీరిన దగుటచేతను గాభోలును చిన్నముల్లు పెద్దముల్లు వంకరవంకరగానుండి ఒకటినొకటి కలసికొనుచు, డైలు మీద జీరాడుచూ పల్లెటూరి కల్లుముచ్చులువలె ప్రయాణంచేయుచుండును.

మానాన్నగారి కాగడియారమంటే చాలాదయ. ప్రతిమంగళవారము మరువకుండా తొమ్మిదిగంటలకు కీగమిస్తారు. వారికొకపుడు టైముకావల్సొస్తే మాయింగడియారందగ్గరకుపోయి టైముచూచుకుంటారుగాని మాచేతుల్లుండే రిస్టువాచీలను వారెప్పుడూనమ్మరు. ఒకవుడది పొరపాటుచేత తప్పుగంటలుకొడ్తే దానివేపుచూచి మేమంతా నవ్వుతూంటాము. అప్పుడు మానాన్నగారి కోపమేమని చెప్పడం. తోకత్రొక్కిన త్రాచువలెమండిపడి మమ్మల్నందర్నూ ఒక్కపెట్టునకసిరేస్తారు. మేమందఱమూ పిల్లిముందరెలుకల్లాగు మూలమూల్లకు జారిపోతాము.

ఒకనాడు మానాన్నగారు గ్రామాంతరంవెళ్లేరు. నేను మధ్యాహ్నం భోంచేసి మానాన్నగారి గదిలోనికి వెళ్లేను. చేయుటకేమీతోచక "గృహలక్ష్మి" పట్టుకొని ఒక వాలు కుర్చీమీదకూర్చున్నాను. నేను మల్లానవ్వుతాననేమోగాని మాగడియారం తదేక దీక్షతో పనిచేస్తూంది. టైము పదకొండు ఐదునిమషాలైంది. వెంటనే నాచేతివాచీ చూచుకున్నాను. నాటైముకూడ అంతే అయింది. నాకు ఆశ్చర్యమైంది. వెంటనే నాహృదయంలో అదోవిధమైన ప్రేమపుట్టింది గోడగడియారంమీద. నావాచీతో సరిగ్గాతిరగడం, మానాన్నగార్కి దానియందుగల ప్రేమ, దానికి మాయందుగల స్థిరమైన అభిమానం ఆలోచిస్తూ దానివేపుచూస్తూ అలాగేకూర్చున్నాను.

కొంచమైనా విశ్రాంతిలేకుండా లేడిపిల్లకంట్లోపాపలాగు ఇటూఅటూ చరిస్తూ కాలాన్ని కరిగించేస్తూంది పెండ్యులము. పందెపుగుఱ్ఱం మైలురాళ్లను చూచినకొద్దీ పరుగు జోరుచేయునట్టు అంకెస్థానాలు చూస్తూన్నకొద్దీ పరుగుజోరుచేస్తూంది పెద్దముల్లు. ఎన్నాళ్లకు యీకష్టంవిడువదురా యని విచారిస్తూందన్నట్టు మెల్లమెల్లగా ఎఱ్ఱలాంతరను గమనించిన గుడ్సుబండివలె ప్రయాణంచేస్తూంది చిన్నముల్లు.

ఈసమయంలో ఒకసందుగుండా సాలిపురుగొకటి డైలనే రంగంమీదికి ప్రవేశించింది. వెంటనే నాయకుడుప్రవేశించిన నాటకరంగంలాగు వికసించింది డైలంతా. శివాజీపాత్రధారుడులాగు తనవీరత్వం ప్రదర్శించడానికి యిటూఅటూ కొట్టేడు రెండుజర్కీలు. అప్పటికి

1066

పెద్దముల్లు మీజీవితకాలంలో మరోపావుగంట తినేసాను సుమండీయన్నట్లు మూడు మీద ప్రవేశించింది. మూడుమీద పెద్దముల్లు పడకుండు తరువాత చిన్నముల్లు పెద్దపర్వతాల్లాగు అడ్డేయబట్టి ఆగేడుగాని లేకపోతే డైలుమీద దిగ్విజయంచేసేసేవాడే మననాయకుడు. మనవీరుడు డైల్లో రమారమి మూడుపావుల ప్రదేశంవశపరచుకున్నాడన్నమాట. వశపరచుకొని ఊరుకున్నాడా ఏంటి? లేదు. సంతోషంతో మూడుగంతులు గంతేడు. కాళ్లుసవరించి బస్తీమీద సవాలన్నట్లు మీసాలుదువ్వేడు. ఉత్తరగోగ్రహణంలో అర్జునుడు శంఖనాదంచేసినట్లు చిన్ననాదం మొదలెట్టేడు. అక్కడుండే చిన్నకీటకాల్ని పట్టి వధించేడు. దోమల్ని చెండాడి నమల్రిమింగేడు. అంతాచిందరవందరజేసి నాకేం అడ్డులేదురా భాయి అన్నట్టు నాల్గుదిక్కులు అదోవిధమైనదర్జాతో పరికించేడు.

ఇంతలో పెద్దముల్లు ఆఱుమీదకు ప్రవేశించింది. ప్రళయకాలసూచనలాగు ఒకశబ్దమైంది ఠాంగుమని. మనవీరుడు త్రుల్లిపడ్డాడు. తిరిగిధైర్యంతెచ్చుకొని ఇహపరవాలేదు యవడొచ్చినా చెక్కేస్తానన్నట్టు నించున్నాడు శరీరంసవరించుకొని. కొంతసేపటికి మరెవరూ శత్రువుల్లేరని నిబ్బరంచేసుకున్నాడు. విలాసంగా తనరాజ్యంమీద మళ్లీరెండుత్రిప్పులు కొట్టేడు. కాని రమారమి డైల్లో అర్ధభాగమే తిరగ్గలేడు. తనరాజ్యంయొక్క సరిహద్దులు మామూలుగానేయున్నవనుక్కున్నాడు పాపమాతడు. గొప్ప అహంభావంతో అటూ ఇటూపచార్లు మొదలెట్టేడు. తలకాయ పైకినిగిడ్చి మనకంటే వీరుడెవడ్రా యీలోకంలో ననుకున్నాడు. అంతాబాగుంది గాని తనసౌఖ్యము లోకంలో కొంచంలోటుందని కనిపెట్టేడు. తన కొకగృహము, గృహిణియుంటే మజాగాఉంటుందనుకున్నాడు. కాని, ఇంతరాజ్యం సంపాదించింతరువాత మనంతలుస్తే వస్తుందిరాయన్నట్టు ఒక్కపెట్టునవికసించింది మోహమంతా. తనకు ముందుముందు రాబొయ్యేసౌఖ్యాలనన్నింటిని తనభావనాలోకంలో చిత్రించుకున్నాడు. గొప్పగొప్ప దిగ్విజయాలు దండయాత్రలు మనంజరుపవల్సుందికదా యనుకున్నాడు. తటాలున తనరెండు భుజములవేపు అదోవిధంగా దృష్టులునిల్పుకున్నాడు. దండలుబిగించి మజిల్ ఫార్మేషన్ను దిలకించుకొన్నాడు.

పెండ్యులం టక్కుటక్కుమని శబ్దంచేస్తూనేయుంది. మనవీరు డింతకుముందీశబ్దాన్ని వినోదంక్రింద దీసుకున్నాడు. కాని అనంతంగా శబ్దించడంచూచి వీడు మనకొకశత్రువా ఏంటనుకున్నాడు. శత్రువైతే దగ్గరకొచ్చింతరువాత మాట్లాడుకుందామనుకున్నాడు మన వీరుడు. నవదినాలనాటకంరా యిదంతాయన్నట్టు తొమ్మిదినిచూపేస్తూంది పెద్దముల్లు. మన నాయకునిరాజ్యం కుఱచపడ్డాది. విలాసంగా మరోత్రిప్పు కొట్టేడు మన రంగసింహుడు. తనరాజ్యం క్షీణించుట కనిపెట్టుటలేదు పాపమాతడు. కొంతసేపటికి పదకొండుమీద ప్రవేశించింది పెద్దముల్లు. ఇప్పుడు మననాయకుడు నివసించటానికే చాలకున్నది స్థలం. తాను రెండుముల్లులమధ్యను చిక్కుపడ్డాడు. వెంటనే తనకురాబొయ్యేవిపత్తును కనిపెట్టేడు.

1067

ఇదంతా ఆగర్జించుచున్న శత్రువు (పెండ్యులము) చేసినపనేనా యని అనుకున్నాడు. తన విపత్తును కనిపెట్టనందులకు తన్నుతాను నిందించుకొన్నాడు. ఇటూ అటూ ఆతురతతో చరించేడు. ఆసనంనుండి పైకి దుముకబోయ్యాడుగాని అవకాశంచిక్కిందికాదు పాపం. పెద్దముల్లు పండ్రెండుమీదకు పరుగెడుతూంది. పాలీడు మృత్యువుచేతుల్లో చిక్కాడు. అవసానకాలం తటస్థించింది. వైరాగ్యం వొక్కపెట్టు నావరించింది మనస్సులో. కాని మరిహా చేసేదేముంది? లోకంలో ప్రతిజీవిపనీ యింతేనాయన్నట్టు పండ్రెండుసార్లు జయభేరీలు మ్రోగించింది మన గంటలయంత్రం.

నేను కుర్చీలో త్రుళ్ళిపడ్డాను. శరీరమంతా కంపించింది. రోమములు రిక్కపొడిసినవి. చెమట్లుబోసినవి. కొంతసేపటికి ధైర్యాన్ని పిల్చుకున్నాను. శరీరమంతా చక్కబెట్టుకున్నాను. మన గంటలయంత్రాన్ని చూస్తూంటే అదోవిధమైనభయము, అణకువపుట్టింది నాకు. గడియారంతాలూకు రెండుచేతులు నాకు మృత్యువుచేతులట్లు తోచేయి. టక్కుటిక్కుమనియాడుతూన్న పెండ్యులము నాప్రాణాల్ను చేదేస్తూయున్నట్లు కాన్పించింది.

పరుషోక్తి

విద్యాప్రవీణ యరసూరి మల్లికార్జునరావుగారు

పరిభవముసేయురీతి సుస్పష్టమాట
పడతినిబోంట్లతో బల్కబాడిగాదు
అయినను వ్యథలే యిప్పుడతివసమయ
ములనువిడనాడి పల్కంగప్రోత్సహించె.
రక్తగంధార్ద్రుడై, మహారథికుడైన
భీము డిప్పుడు పర్వతభూములందు
ధూళిధూసరదేహుడై కాలినడక
తిరుగుచునుసత్యధనుమది ద్రిప్పకుండె.
ఉత్తరపుకురుదేశాల కేత్తరచి
ప్రాజ్యకుప్యంబు మునుదెచ్చెపార్థివుండు
అతడీనాడు వల్కలాహారుడగుచు
నలుకజనియింపడేలకో? యువనిపతికి.
గహనతల్పంబునన్దను కఠినులయ్యె
కచవితతులయ్యె, శైలజగజములట్లు
కనులకగపడు కవలలగాంచిధైర్య
సంయమములను బాధింపజనవదేమొ?
మునుపు బహుమూల్యతల్పంబునను బరుండి
స్తోత్రగీతంబుల న్నిద్రలేతువెపుడు
నేడు దర్భలబవళించి నిద్రమేలు
కొనుచునుంటివి నక్కలకూతలకును.

తపస్విని

విశ్వనాథ నరసింహముగారు బి. ఏ.

సంతమసంబు స్వచ్ఛప్రభలందోలి
లోకబాంధవుండు వెలుంగువేళ
దినరాజకరములెంతే నాకులంబడి
కాననంబునరత్నకాంతులీన,
వికసితాబ్జసుగంధవిమలానిలంబున
చలియించుతరంగలకలరవమున
రమణీయమణిరాజి రంజిల్లచిత్రమో
యననొప్పు సౌందర్యమునఁ జెలంగు
కాంతయోర్తుక నిర్మలస్వాంతయగుచు
భక్తి పరమేశు నీశ్వరు వరునిగాఁగ
గోరిజపియించి హిమవత్కుమారియనఁగ
నంజలిఘటించి పరమేశు నరయుచుండె.